

VALON KAUPUNKI

Jyväskylän valaistuskohteet Kävelykierroskartta

Kuva Antti Aarnio

Tervetuloa Suomen Valon kaupunkiin!

Jyväskylän kaupunki on valaistuksen edelläkävijä Suomessa. Kaupunki panostaa niin katu- ja aluevalaistukseen kuin arkkitehtuurihelmien korostamiseen. Tavoitteena on vetovoimainen Valon kaupunki. Vuonna 2000 toteutettu Ulkovalaistuksen yleissuunnitelma ohjaa valaistuksen rakentamista.

Kaupunki investoi pysyviin valaistuskohteisiin vuosittain. Kohteita on jo yli 30 ja niistä osa esitellään tässä esitteessä. Määrä kasvaa jatkuvasti ja suunnittelun alla on muun muassa Kaupungintalon julkisivuvalaistus ja siltavalaisuksia. Uusia pysyviä kohteita julistetaan joka toinen syksy järjestettävässä Valo on Jyväskylässä -tapahtumassa.

Jatkuvaa kehitystyötä tehdään uusimalla vanhaa katuvalaistusverkkoa viimeisimpien suunnittelumetodien mukaisesti. Tavoitteena on kestävä kehityksen periaatteiden mukainen näyttävä kaupunkivalaistus. Kaikkea valaistuksen suunnittelua ja rakentamista ohjataan siten, että lopputulos aina lisäisi kaupunkiympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Paikallisesti yhteistyötä tehdään rakennuttajien, kiinteistöjen, yritysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Yhteisenä tavoitteena on näyttävä Valon kaupunki.

Tämä esite on tehty omatoimisia iltakävelykierroksia varten.
Näe kaupunki uudessa valossa!

VALAISTUSKOHTEET (valaistuksen valmistumisvuosi)

1. Kirkkopuisto (2002)

Kirkon julkisivuvalaistus korostaa rakennuksen arkkitehtuuria ja sen kaupunkitilallista asemaa keskeisenä rakennuksena. Lämpimien punatiilijulkisivujen vastakohtana toimii kylmällä valkoisella valolla valaistut kattorakenteet ja kellotorni. Valaistuksessa on pyritty minimoimaan häikäisy pisteet. Puistoalueella on valaistu patsaat, puita ja väylät. Punasävyisellä soralla päällystettyjä väyliä korostaa pylväiden lämmin valo. Valaistu kirkkopuisto on hyvä vastapaino värikkäälle ja valoisalle kävelykadulle.

2. Kävelykatu (1993)

Valaistuksen tehtävänä on luoda kävelykadusta pimeällä elämyksellinen tila, jossa heikkonäköisenkin käyttäjän on helppo liikkua. Valaistus ei häikäise ja valaisinrivin valoviivat muodostavat ohjaavan elementin. Kohde on ensimmäinen Suomessa toteutettu katutilan erikoisvalaistus, jossa valaistus toimii ympäristötaiteena. Kohteen valmistumisvuonna epäsuoran valon käyttö ja kuituva-laistustekniikka olivat uutta Suomessa eikä saatavilla ollut valmiita malleja, joten kadulle suunniteltiin oma valaisinpylväs. Katu sai Vuoden valaistuskohde -palkinnon 1997.

3. Rakentajantalo (2006)

Alvar Aallon suunnitteleman kaupungin virastotalon julkisivu ja piha on valaistu rauhallisesti. Hannikaisenkadun julkisivu on valotettu kiilamaisilla valoilla, jotka tuovat esille rakennuksen pintastruktuurin. Julkisivu toimii samalla osana kaupungin julkisivua rantaväylältä katsottuna. Pihan pilvikirsikat on valaistu näyttävästi ja ruska-aikaan ne hehkuvat punertavia sävyjä. Kuvanveistäjä Pekka Pitkäsen teos Rakentajan Kilpi (2006) on sijoitettu talon edustalle. Kohdevalaistu pronssinen kilpi muodostaa harmonisen ja rauhallisen kokonaisuuden harmaata graniittiseinää vasten.

4. Cygnaeuksen puisto (2004)

Cygnaeuksen puiston valaistuksen tavoitteena on luoda turvallinen korttelipuisto. Puistoa rajaavat polut on valaistu hyvin ja puiston läpi on valaistu yksi väylä. Puiston keskellä oleva Uno Cygnaeuksen patsas on valaistu keskeiseksi valoaiheeksi. Myös vanhan kirkon muistomerkki on valaistu ja puiston peränurkassa oleva vanhan hautausmaan muistokumpu on valotettu erikoisella tavalla (valaisin väliaikaisesti poissa työmaan takia).

5. ”Kierto”-valaistus (2003-)

Jyväskylälle vuonna 2000 tehty kaupungin ulkovalaistuksen yleissuunnitelma määritteli muun muassa ruutukaavakeskustaa kiertävien katujen valaistustavan. Katuvalaistus on toteutettu erikoisvalmisteisella valaisinpylväällä, jossa on katuvalaisimen lisäksi rakennetta korostava alaspäin suunnattu valo. Pylväs on tilaa jäsentävä kadunkaluste, joka toimii katutilaa sitovana tekijänä. Se myös yhtenäistää kiertokatujen ja koko keskustan valaistuksellista ilmettä.

6. As. Oy Jyväsharju (2006)

Suunnittelun lähtökohtana oli tehdä kustannustehokas ja samalla visuaalisesti voimakas valaistus asuintalon julkisivuun. Tavoitteena oli korostaa rakennuksen omaleimaista kaarevaa kulmaa. Ylläpitokustannusten tuli olla kohtuulliset, sekä energiataloudellisuuden että huollettavuuden kannalta. Valaisimien suuntauksessa lähtökohtana oli välttää kiusalliset heijastukset ja häikäisy.

7. Harjun portaat (2003)

Harjun portaiden valaistuksessa on tuotu esille mahtipontisia portaita reunustavat koivurivistöt. Valaistut valkoiset rungot rytmittävät nousua harjulle. Kivimuuri on osittain kohdevalaistu ja yleisvalaistus portaisiin on toteutettu vaijeriripustetuilla valaisimilla,

Kuva Juhana Konttinen

joiden avulla tuodaan esille portaiden muodot ja porrasjulkisivut. Tunnelma on kutsuva ja turvallinen myös pimeään aikaan.

8. Vesilinnan julkisivu- ja aluevalaistus (2003)

Vesilinna on kaupunkinäkylässä tunnusomainen maamerkki, joka on valaistuksella saatu näkyväksi myös pimeään aikaan. Julkisivujen lämmin valo luo hienoa kontrastia katolla olevan antennin kylmään valaistukseen. Aluevalaistus on toteutettu samoja valaistusperiaatteita noudattaen kuin Kirkkopuistossa.

9. Paikallisliikennekeskus (2007)

Valaistus korostaa paikallisliikennekeskuksen arkkitehtuuria, erityisesti sen lasikattoa. Kohteen suunnittelussa on noudatettu esteettömyysperiaatteita. Bussin oviaukon kohdalla valoa on enemmän kuin katoksen loppuosassa. Tällä valaistusratkaisulla pyritään helpottamaan näkemistä bussiin mentäessä ja sieltä poistuttaessa. Mainoksista ja opasteista tuleva valaistus on huomioitu osana kokonaisvalaistusta. Katuvalaistuksen valaisinvalinnalla on pyritty ihmisen mittakaavaan ja häikäisyn estoon piilotetuin valopistein.

10. Sokos Hotel Alexandra (2006-)

Sokos Hotel profiloituu kaupunkikeskustaan sijoittuvana viihteen, työn ja lomailun yhdistävänä nuorekkaana, mutta tyylikkäänä hotelliketjuna. Julkisivuvalaistuksen tehtävänä on tuoda tämä esille. Rakennuksen ilme ei muutu liiaksi päivätodellisuudesta, mutta julkisivussa tapahtuu riittävästi valon ja varjon vaihtelua ja elävyyttä syntyy. Asemakadun julkisivuvalaistus on vielä valmistumatta.

11. Vanha Asema ja puisto (2006)

Vanha asema näkyy katutilan päätteenä. Rakennus haluttiin tuoda esiin niin, että julkisivussa olevat monimuotoiset yksityiskohdat korostuvat. Yksityiskohtia ei kuitenkaan ole poimittu yksitellen. Valon lämmin sävy korostaa rakennuksen omaa väriä. Ympäröivän alueen valaistus tuo hillitysti esille puiston toiminnot. Erityiskohteenä valaistiin puiston vanha veturi.

12. Eskilstunan aukio (2002)

Aukion valaistuksessa on noudatettu yksinkertaista linjaa ja valaistus on suunniteltu arkkitehtuuriin sulautuvaksi. Patsaan valaistuksella teoksesta muodostetaan näyttävä pimeään ajan kiin-
topiste. Pollaririvit jäsentävät tilaa ja erottavat aukion katutilasta.

13. Tapionkadun valaistus (2004)

Tapionkadun alku on valaistu epäsuoraa valoa tuottavilla moderneilla valaisinpylväillä. Pylvään rungossa on valopisteitä, jotka auttavat heikkonäköisiä hahmottamaan tilaa paremmin. Katu on hyvä esimerkki uudesta laadukkaasta valaistustavasta kaupunki-
ympäristössä.

14. Jaroslavin aukion valaistus (2006)

Epäsuoraa valoa tuottavat pylväsvalaisimet synnyttävät viihtyisän tunnelman alueelle. Valaistus turvaa liikkujalle kulun aukiolla ja portaissa. Vesiallas on korostettu erikoisvalolla. Koko alueen valaistus toimii niin, ettei se häiritse kohtuuttomasti arkkitehtuuriltaan merkittävän asuintalon (Viitatorni, Alvar Aalto 1960–61) näkemistä ja valokuvausta pimeälläkään.

Kuva Kalevi Korhonen

15. Matkakeskus (2002)

Matkakeskuksen suurkatoksesta haluttiin tehdä katseenvangitsija, siksi valaistus on keskittynyt sen alapuolen valaisuun. Itse katossa ei ole lainkaan kiinteitä valaisinasennuksia, joten valaisimien huolto on helppoa. Laiturialueen ilmassa kelluvilla ”ufovalaisimilla” on tavoiteltu huonekalumaista ilmettä, jolla saadaan suurkatoksen ja laiturinpihan välille inhimillinen mittakaava. Matkakeskuksesta lähtevä silta Lutakon alueelle on epäsuoran valaistuksen ansiosta viihtyisä julkinen tila.

16. Messutori Lutakossa (2002)

Valaistuksen tavoitteena on korostaa aukiosommitelman kaupunkikuvallista ilmettä ja tunnelmaa tinkimättä valaistustasosta. Valaisimista tehtiin näyttävä, miltei monumentaalinen pylväikköaihe, joka korostaa aukion pyöreätä muotoa. Valaisinpylväät toteutettiin erikoistyönä, koska niiden mittakaava on poikkeuksellisen suuri. Aukion kaarevuus tuodaan esille myös muurin ja portaiden katoksen valottamisen kautta.

17. Ravintola Blomstedt (2004)

Valaistuksen tavoitteena on pimeään aikaan korostaa julkisivua alueelle ilmettä antavana elementtinä, maamerkinä. Valaistuksella korostetaan julkisivun ominaispiirteitä: seinän rakennetta, materiaalia ja ikkunan muotoa. Lisäksi valaistuksessa painotetaan julkisivun symmetrisyyttä ja osittain myös ravintolan sisäänkäyntiä. Toteutuksessa käytetään tehosteväriä korostamaan julkisivun vahvimmin omaleimaista yksityiskohtaa, ikkunaa. (kuvassa)

18. Lutakon puisto (2006-)

Lutakon puiston valaistuksellisenä tavoitteena on ollut tilan jäsentäminen, ei niinkään koko puistoalueen yleisvalaistus. Väylävalaistus on suunniteltu mittakaavallisesti ihmisläheiseksi ja korkeiden pylväiden sijaan on käytetty pollarivalaistusta. Nurmikentän aaltojen harjanteita ja syvänteitä korostetaan pollarivalaisimista tulevalla valolla. Tiedon ja Taidon Saaren sekä Paratiisin rakenteet on valaistu, samoin niitä ympäröivät puut. Rannan istuskeluportaat ja kaiteet on valaistu rakenteisiin upotetuilla LED-valaisimilla.

19. Kuokkalansilta (2003)

Kuokkalan silta on valaistu teemalla The Golden Bridge. Lämpimän valkoisen ja sinisen valon yhdistelmä ja heijastukset vedestä luovat näyttävän pimeään ajan ilmeen koko Jyväsjärven alueelle. Valaistuksen avulla sillasta on tullut merkittävä maamerkki Jyväskylälle ja sitä ihastelevat niin ohiajavat kuin kuntalaisetkin.

20. Rantaraitin pylväsvalaistus, puu- ja kohdevalaistus (2002-)

Rantaraitin karttaan merkityllä alueella on toteutettu häikäisemätön yleisvalaistus. Kun raittia katselee vastarannalta, voi hyvin nähdä siellä liikkuvat ihmiset. Maalatut puupylväät muodostavat oranssina hehkuvien valopisteiden rivin – ne ovat kuin tulikärpäsiä! Myös puita, siltoja ja taideteoksia on tuotu esille valolla.

21. Kivääritehtaan valaistus Tourulassa (2003)

Kivääritehdas muutettiin vanhasta tehdasalueesta vilkkaaksi toimistoalueeksi. Samalla aluevalaistus päivitettiin nykytarpeiden mukaiseksi. Näyttävä julkisivuvalaistus korostaa rakennuksen ominaispiirteitä, vahvistaa alueen identiteettiä ja tekee siitä houkuttelevan. Kulkuvalaistus on toteutettu häikäisemättömin pollarein ja paikoitusalueet pylväsvalaisimin. Valaisinkalusteet on sijoitettu mahdollisimman huomaamattomasti.

22. Ahjokadun valaistus (2004)

Seppälän alueelle erikoissuunniteltu kehikkomainen valaisinpylväs on valaistu alhaalta ylöspäin. Valaistu pylväsvälä rytmittää katunäkymää. Pylväsrakenne on tuttu estradivalaistuksen kannatinrakenteista ja näin kaupallisen ympäristön katuvalaistukseen on tuotu häivähdys tapahtumavalaisuksen maailmaa. Valaistustekniikka on modernia ja valaistuksessa huomioidaan sekä ajo- että kevyen liikenteen väylät ja suojatiet.

Valaistussuunnittelu:

Granlund Oy, Jyväskylän Energia Oy, Korpihete Oy, Sähköinsinööritoimisto Leinonen & Mantsinen Oy, Luminaria Oy, VALOA design Oy, WSP Finland Oy.

Tilaja:

Jyväskylän kaupunki, Senaatti-kiinteistöt, Keskimaa, Jykes Kiinteistöt Oy, Jyväshelmi Oy sekä yksityiset tahot ja kiinteistöt.

Esitteen suunnittelu: Annukka Larsen, Maija Kauppinen
Taitto: Sirpa Sandelin

TAIDETOKSET

A. Paikallisliikennekeskuksen kristallit, Tülay Schakir (2007)

Paikallisliikennekeskuksen bussikatoksen lasiseiniin on umpioitu pieniä kristallipalloja abstraktina, vapaamuotoisena sommitelmana. Teoksen visuaalinen ilme kestää aikaa eikä kulu toistuvista katselukerroista. Kristallit lasissa ovat läpinäkyviä, rauhallisia ja halutessa huomaamattomia, mutta toisaalta niiden muoto ja valon taittuminen niissä tarjoavat loputtomasti yksityiskohtia, joita bussia odotellessa voi uppoutua tarkastelemaan.

B. Lintutuoli, Harald Karsten (2006)

Taiteilija Harald Karstenin Lintutuoli Lutakon puistossa on 13,7 metriä korkea ruostumattomasta teräksestä tehty taideteos. Teos on valaistu alhaalta ylös suunnatulla valolla rakenteita korostaen. Kylmän ja lämpimän valon kontrasti saa teoksen näyttämään kolmiulotteiselta.

C. Kajo, Kari Alonen (2003)

Valoa kiven sisällä! Kajo on sijoitettu Lutakon rantaan istuskelualueelle. Kivi, lasi ja valo yhdistyvät teoksessa ennennäkemättömällä tavalla. Teos on muodoltaan kuutio, jonka neljä sivua ja kattorakenne koostuvat 136 noppakivestä, joiden jokaisessa välissä kulkee lasisauma. Veistoksen ulkopinta on lohkopintaista Korpilahden mustaa graniittia. Jokainen noppakivi on käsin viimeistelty ja sisäpuolelta ankkuroitu säänkestävään teräsruntoon. Valonlähteenä toimii 165 watin induktiolamppu.

D. Kiveen kirjoitetut, Aino-Kaarina Pajari (2004)

Rantaraitilla Ylistönrinteen niemessä levähdyspaikalla sijaitseva ympäristötaideteos on valaistu kohdevaloilla. Kiviin kirjoitetut tekstit tulevat hyvin esiin illallakin ja samalla saadaan aikaan mukava tunnelma levähdyspaikalle. Teoksen yläpuolella rinteiden päällä kohoaa suuri valaistu lehtikuusi.

E. Hyöky, Kimmo Schroderus (2006)

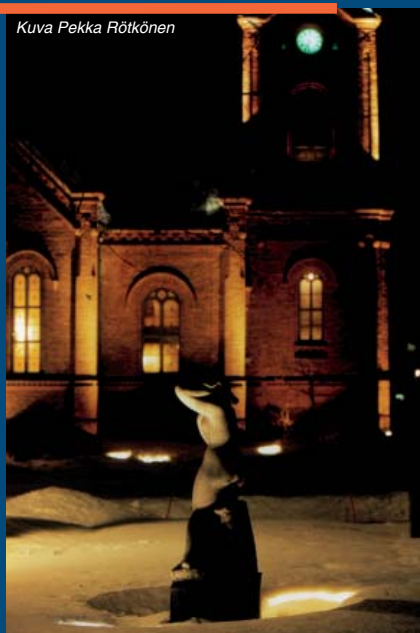
Taiteilija Kimmo Schroderuksen massiivinen teos Hyöky Ylistönrinteessä on valaistu käyttäen reilusti kylmää valkoista valoa. Teoksen materiaali, 6,5 kilometriä yhteen hitsattuja kiiltäviä terästankoja, heijastavat valoa voimakkaasti kaikkiin suuntiin. Pimeään aikaan teoksen luonne muuttuu keinovalaistuksen myötä.

Yhteystiedot:

Jyväskylän kaupunki
Yhdyskuntatoimi
Katu- ja puisto-osasto
PL 233, 40101 Jyväskylä

Annukka Larsen
Valon kaupunki -hankkeen koordinaattori
Puh. 040 740 4717
annukka.larsen@jyvaskyla.fi

www.jyvaskyla.fi/cityoflight

JYVÄSKYLÄ
uuden aallon kaupunki ~

